ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժություն և հոգեբանություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ _Լ.Գ.Բաղդասարյան_ /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № _10_

«27» _նոյեմբեր_ 2023 թ.

ՄՀ/բ 058 ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ
Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 023102.00.6 Օտար լեզու և գրականություն, 011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն, 031301.00.6 Հոգեբանություն, 041301.00.6 Կառավարում, 042101.00.6 Իրավագիտություն, 053101.00.6 Քիմիա, 61101.00.6 Ինֆորմատիկա (համակարգչային գիտություն)

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.05.6 Մաթեմատիկա, 061101.00.6 Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա, 011401.01.6 Կենսաբանություն, 053101.02.6 Դեղագործական քիմիա, 031301.01.6 Հոգեբանություն, 042101.01.6 Իրավագիտություն, 041301.01.6 Կառավարում /ըստ ոլորտի/, 011401.09.6 ֆիզ.դաստիարակություն և սպորտային մարզումներ

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **Բակալավր**
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ **Մանկավարժության և հոգեբանության**
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ **Հեռակա**
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ հեռակա **2-րդ կուրս, 3-րդ կիսամյակ**

Դասախոս(ներ)՝ Աննա Խաչատրյան
/անուն, ազգանուն/

Էլ.հասցե/ներ annakhachsoc@gmail.com

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում		4
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները		4
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները		4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները՝		5
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների		6
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը		6
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները		7
8.	Դասավանդման մեթոդներ		7
9.	Ուսումնառության մեթոդները		7
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը		8
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ		8
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ		9
	12.1	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	9
	12.2	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ	11
	12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	12
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում		18
14.	Գնահատում		18
	14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում	19
	14.2	Հարցաշար	19
	14.3	Գնահատման չափանիշներ	20
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ		22

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Սոցիոլոգիա» դասընթացը ընդհանուր ոչ մասնագիտական է: Դասընթացը հիմնվում է ուսանողների՝ հանրակրթությունից ստացած հասարակագիտական գիտելիքների վրա: Օգտագործվում են ընթացիկ ձեռք բերած հմտությունների, կարողությունների, գիտելիքի ձևավորման գործընթացում: Դասընթացի ուսումնասիրությունը կարևոր բաղադրիչ է հասարակության զարգացման գործընթացը ճիշտ ընկալելու համար Դասընթացը ներառված է կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Կամընտրական» կրթամասում::

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է՝

- ✓ սոցիոլոգիայի առաջացման պատմական անհրաժեշտության, վերջինիս ուսումնասիրման օբյեկտի, առարկայի, գործառույթների, հիմնականխնդիրների, սոցիոլոգիական գիտելիքի բազմամակարդակ կառուցվածքի վերաբերյալ,
- ✓ հասարակության պատմական տիպերի, զարգացման օրինաչափությունների, հիմնական ընդհանրությունների եւ տարբերությունների, համակարգային մոտեցման, հասարակության՝իբրեւ համակարգի՝բազմամակարդակ կառուցվածքում գործառնող եւ փոխկախված տարրերի (անհատը՝սոցիալական գործողություն կատարելու տեսանկյունից, խմբեր, կազմակերպություններ, ինստիտուտներ) վերաբերյալ,
- ✓ հասարակության վերահսկողության մեխանիզմների, դրանց փոխպայմանավորվածության վերաբերյալ,
- ✓ հասարակության ստրատիֆիկացիոն կառուցվածքի (շերտավորման), այն մեկնաբանող մոտեցումների, հիմնական շերտերի բնութագրի, մոբիլության, վերջինիս տեսակների, ըստ մոբիլության «բաց» եւ «փակ» հասարակությունների մեկնաբանման վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են՝

- Սովորեցնել հասարակությունն իբրև համակարգ, դրա հիմնական տարրերը, դրանց միջև փոխկախվածության գործընթացների և վերահսկողության մեխանիզմները տեսական հիմքերը:
- Բացատրել տարբեր երևույթների դրսևորման առանձնահատկություններն միկրո և մակրո տեսանկյունից, դրանց դրսևորման օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել սոցիալական երևույթների հետազոտություններ և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել հասարակության տարբեր համակարգերի առանձնահատկությունների դիտարկումը:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

հմտությունները /դասընթացները/

«Սոցիոլոգիա» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման ուսանողների՝ հանրակրթությունից ստացած հասարակագիտական գիտելիքների և հմտությունների առկայությունն է:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.

«Սոցիոլոգիա» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա հասարակության որպես համակարգ հիմնական տարրերի, դրանց միջև փոխկախվածության գործընթացները և վերահսկողության մեխանիզմները, տեսական հիմքերը,
2. իմանա հասարակության ուսումնասիրման մեթոդական հիմքները,
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
4. տիրապետի սոցիոլոգիական տեսությունների հիմնական ձևերին, մեթոդներին, գործիքներին, վերլուծության եղանակներին:,
5. կարողանա նախագծել սոցիալական որևէ երևույթի ուսումնասիրմանն ուղղված սոցիոլոգիական հետազոտության ծրագիր
6. կարողանա սոցիոլոգիական նախագծի շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

<u>Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ</u>

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

<u>ԳԿ1</u> վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
<u>Գ2</u>կազմակերպելու և պլանավորելու ունակություն,
<u>Գ3</u>հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ,
<u>ԳԿ4</u> մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
<u>Գ8</u>տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն (տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն),

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

<u>ՀԳԿ5</u>նոր գաղափարներ առաջ քաշելու (ստեղծագործելու) ունակություն,
<u>ՀԳԿ8</u>ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,
<u>ՀԳԿ11</u>որակի կարևորության գիտակցում,
<u>ՀԳԿ12</u>հաջողության ձգտում:

<u>Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)</u>

<u>ԱԿ2</u> հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
<u>ԱԿ3</u>համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվությունը,

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ5հասկանալ և օգտագործել քննադատական վերլուծության տեսությունների զարգացման մեթոդները,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ7ցուցաբերել ուսումնասիրման ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3]

«Սոցիոլոգիա» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել իր մասնագիտական գործունեության ընթացքում, հասարակության հիմնախնդիրներն ուսումնասիրելու և վերլուծելու, ինչպես նաև հասարակությունը ճանաչելու համար:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարություն (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		**2 կրեդիտ/60 ժամ**

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն	4	
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք	4	
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք	52	
Ընդամենը	60	
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)		

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները[4] .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից:

- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:
  Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:
  Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝
  - **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
  - **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝**[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն:

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը` ըստ բաժինների և թեմաների[8].

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	**Սոցիոլոգիան իբրև գիտություն: Հասարակություն.կառուցվածքային տարրեր, տիպաբանական հիմքեր:**	2	2			52
2.	**Մշակույթ: Սոցիալական ստրատիֆիկացիա. ստրատիֆիկացիան մեկնաբանող տեսություններ, ստրատիֆիկացիոն համակարգեր, մոբիլություն:**	2	2			
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		4	4			52

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Կրավչենկո «Սոցիոլոգիա» Եր.	2004
2.	Մկրտչյան Ե.Ռ. Բալայան Ն.Մ., Սոցիոլոգիա, Երևան	2002
3.	ГидденсЭ. Социология. –Челябинск,	1991.
4.	Маркович Д. Ж. Общая социология. –М.,	1998.
5.	Радугин А.А., Радугин К.А.Социология.- М.,	1997.
6.	Смелзер Н. Социология. М.,	1994.
7.	Социология, Учебник для студентов вузов, Батурин В.К.,	2012
8.	Фролов С.С. Социология.-М.,	1997.
9.	Õарчева В. Основы социологии. –М.,	1997.
10.	Щепаньнский Я. Элементарные понятия социологии. – М.,	1969.
11.	Рабочая книга социолога. 2-е изд. М.,	1983
12.	Giddens, Anthony, Duneier, Mitchell, Applebaum, Richard. Introduction to Sociology. Sixth Edition. New York: W.W. Norton and Company. Chapter	2007
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Борисов С.Б. и др. Социология: Избр.лекции. Шадринск,.	1995
2.	История теоретической социологии, Предыстория социологии, Учебное пособие для вузов, Давыдов Ю.Н.,	2010
3.	Социология, Волков Ю.Е.	2012
4.	Американская социологическая мысль. Тексты / под.ред.	1994.

[8] Նման է օրացուցային պլանին

	Р.И.Добренькова. М.,	
5.	Социология, Курс лекций, Акимова И.А., Багдасарьян Н.Г.,	2010
6.	Ярощевский М.Г. История социологии. М.,	1996.
7.	Основы прикладной социологии: Учеб.для вузов. Т 1-2 / Под ред. Ф.Э.Шереги, М.К.Горшкова. М.,	1995.
8.	Веблен Т. Теория праздного класса. М.,	1984.
9.	Ильин В.И. Социальная стратификация. С-кар,	1991.
10.	Арутюнов С.А. Народы и культуры:развитие и взаимодействие. М.,	1989.
11.	Бурдье П. Социология политики / Пер. Сс франц. М.,	1993.
12.	ßäîâ Â.À. Ñîöèîëîãè÷åñêîå èññëåäîâàíèå: ìåòîäîëîãèÿ, ïðîãðàììà, ìåòîäû. Ñàìàðà,	1995
13.	Âîðîííâ Þ.Ì. Ìåòîäû ñáîðà èíôîðìàöèè â ñîöèîëîãè÷åñêîì èññëåäîâàíèè. Ì.,	1974
14.	Ãðå÷èõèí Â.Ã. Ëåêöèè ïî ìåòîäèêå è òåõíèêå ñîöèîëîãè÷åñêèõ èññëåäîâàíèé. Ì.,	1969
15.	Çäðàâîìûñëîâ À.Ã. Ìåòîäîëîãèÿ è ïðîöåäóðà ñîöèîëîãè÷åñêèõ èññëåäîâàíèé. Ì.,	1969
16.	Ìàéîðîâ Ì.Í.Ìîíèòîðèíã â îáðàçîâàíèè. ‘Èíòåëåêò-öåíòð’-	2005
17.	Steven Loyal ‘The Sociology of Anthony Giddens‘‘,	2003
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	www.socioline. ru	
2.	www.auditorium.ru	
3.	www.lib-rin. ru	
4.	www.vusnet. ru	

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	Սոցիոլոգիայի ձևավորման նախադրյալները. պատմական ակնարկ: Ուսումնասիրության օբյեկտը առարկան, գործառույթները, կապն այլ գիտությունների հետ: Հասարակություն. Պատմական տիպեր և տիպաբանական հիմքեր:	Սոցիոլոգիայի կայացումը, ընդհանուր գաղափար դասական սոցիոլոգիայի մասին, սոցիոլոգիական գիտելիքի կառուցվածքը: Հասարակության բազմաստիճան կառուցվածքը և սոցիոլոգիայի ուսումնասիրության առարկայի սահմանումը դասական սոցիոլոգիայի շրջանակներում, սոցիոլոգիայի հիմնական	2	ՊԳ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7: ԼԳ 9, 10, 11, 13, 15:

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		գործառույթները,կապը հասարակական և բնական գիտությունների հետ: Հասարակարգերի քննություն սոցիալական, տնտեսական, քաղաքական առանձնահատկություններ ի ընդգծման տեսանկյունից, հասարակության հիմնական տիպերը, ժամանակակից և ավանդական հասարակության տեսական քննարկումներ: Հարցախույզ, խմբային ներկայացումներ		
2	Մշակույթ և սոցիալականացում: Հասարակության շերտավորում:	Քննել մշակույթի հիմնական տարրերը, դիտարկել դրանց փոխպայմանավորվածությո ւնը: Սոցիոլականացմումը քննել որպես մշակույթի փոխանցման հիմնական գործընթաց, դիտարկել տեսակները, հիմնական սազենտներին, քննել շեղումը:Խմբային հանձնարարականների ներկայացում, հարցախույզ Քննել <խավ>, <դաս>, ,դասակարգ> հասկացությունները, ստրատիֆիկացիոն հիմնական համակարգերը, տեսական մոտեցումները, չափման խնիրները:	2	ՊԳ 1, 2, 4, 6, 7: ԼԳ 10, 11, 12, 16, 17:

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական

քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	**Սոցիոլոգիայի Էությունը: Հասարակության պատմական ձևեր և տիպաբանական հիմքեր, սոցիալական խմբեր**	Սոցիոլոգի պատմական զարգացումը, սոցիոլոգիայի ուսումնասիրման օբյեկտը առարկան: Հասարակության տեսակներն ըստ սոցիալական իշխանության ձևերի, ըստ գոյամիջոցների հայթայթման ձևերի, ավանդական և ժամանակակից հասարակության առանձնահատկություններըը, թյոնիսյան և դյուրկհեյմյան	2	Պրովակացիոն հարցախույզ, Հիմնական մոտեցումների ճանաչում, հասկացությունների սահմանում: Անհատական կամ խմբային կարգով ներկայցնել հանձնարարությունը, պատրաս լինել լսարանային հարցադրումներին:	ՊԳ 1-8, ԼԳ 9-15:
3.	**Մշակույթ, Սոցիալականացում: Հասարակության շերտավորում:**	Մշակույթ, քաղաքակրթություն, սոցիալականացում, շեղում. Հասկացությունների քննարկում տեսական հիմքերով: Քննել տեսական հիմքերը, դաս, խավ, դասակարգ, չափելիություն, գլոբալացում, գործիքներ, գլոբալ հոսքեր, գլոբալ	2	Հարցախույզ, հասկացությունների սահմանումներ Հարցախույզ, հասկացությունների սահմանումներ	ՊԳ 1-7: ԼԳ 9-11:

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		ստրատիֆիկացիա հասկացությունները:			

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[11]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[12]

[11] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[12] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Ամուսնալուծություն	Ընտանիք եւ ամուսնություն Ամուսնալուծության հիմնական պատճառները Ամուսնալուծության թվաքանակի աճ Ամուսնալուծություն եւ երեխաներ	Նախագծերի մեթոդ		Հիմնախնդրի ներկայացում: Լսարանի ծանոթացում հիմնախնդրի առանցքային հասկացություններ քարտեզին: Հիմնախնդրի տարածվածության հիմնավորում վիճակագրական տվյալների հիման վրա: Մեր հասարակությունում հիմնախնդրի գիտակցման քննություն (հիմնավորված սեփական կարծիքը խրախուսվում է: Հիմնախնդրի պատճառահետևանքային շղթայի դիտարկում:	ՊԳ1-7, ԼԳ9-11, 16: Հ1-4
2.	Թրաֆիքինգ	Ընդհանուր հասկացություն Իրազեկումը որպես պրոբլեմի լուծման նախադրյալ			Մեթոդի կիրառելիության դաշտի քննություն:	

3.	Բռնություն	Ընդհանուր հասկացություն Տեսակներ			Տեսակների հակիրճ պարզաբանում: Հիմնական գործիքի կազմման տրամաբանության ներկայացում: Տվյալ մեթոդի կիրառման հայտնի փորձի ներկայացում:	
4.	Գենդերային խտրականություն	«Գենդեր» հասկացության քննություն Գենդերային խտրականության արտահայտչաձևեր Ֆեմինիզմ				
5.	Ինքնազոհողություն	Ինքնազոհողության սանկցիավորում եւ կրոն Ինքնասպանություն. Դյուրկհեյմյան ինքնասպանության սոցիոլոգիան				
6.	Թմրամոլություն, հարբեցողություն	Հիվանդություն, թե՝ շեղում Տեսակները Հասարակության կողմից ընդունելի սահման, թմրանյութերի եւ ալկոհոլի թույլատրելի վաճառք				
7.	Հանցագործություն	Շեղվող վարքի սոցիոլոգիական նկարագիրը Շեղվող վարքը մեկնաբանող տեսական մոտեցումներ Հանցագործության տեսակներ Հանցագործություն եւ պատիժ Հանցագործություն եւ սոցիալականացում				

8.	Հաշմանդամություն	Հաշմանդամներն իբրեւ խոցելի խումբ Հաշմանդամության տեսակներ Հաշմանդամին հասարակության մեջ ինտեգրելու հնարավորություններ				
9.	Գործազրկություն	Գործազրկությունը որպես սոցիալական պրոբլեմ Գործազրկությունը որպես անհատական փորձ, տեսական մոտեցումներ Գործազրկության տեսակներ				
10.	Աղքատություն	Չափման մեթոդներ,հայեցակարգեր Բացարձակ աղքատություն Հարաբերական աղքատություն Սուբյեկտիվ աղքատություն Աղքատության մշակույթ		Կիսամյակի 3-րդ շաբաթ		
11.	Հարցման մեթոդ	Ընդհանուր նկարագիր Հեռակա հարցում Անմիջական հարցում Հարցազրույց, տեսակները	Զեկույց	Կիսամյակի4-րդ շաբաթ	Մեթոդի կիրառելիության դաշտի քննություն: Տեսակների հակիրճ	ՊԳ1-6, 11,12 ԼԳ7, 12, 13-16

	Դիտարկման մեթոդ	Ընդհանուր նկարագիր Դիտարկման տեսակները Դիտարկման առանձնահատկությունները Դիտարկման պլան			պարզաբանում: Հիմնական գործիքի կազմման տրամաբանության ներկայացում: Տվյալ մեթոդի կիրառման հայտնի փորձի ներկայացում:	
	Փաստաթղթերի վերլուծության մեթոդ	Ընդհանուր նկարագիր Փաստաթղթերի տեսակները Կոնտենտ-վերլուծության մեթոդ Փաստաթղթերի վերլուծության ավանդական մեթոդ				
	Գիտափորձ	Գիտափորձի էությունը Գծային գիտափորձ Զուգահեռ գիտափորձ Գիտափորձի վերահսկման խնդիրը				
	Սոցիոմետրիկական հարցում	Փոքր խմբերի էությունը Սոցիոմետրիկական չափանիշներ Մատրիցայի կառուցումը, սոցիոգրամմաներ Անհատական և խմբային սոցիոմետրիկական ինդեքսներ				

	Հարցաթերթի կային հարցում	Հարցաթերթիկային հարցման ձևերը Հարցաթերթիկը որպես չափման գործիք Հարցի տեսակները Հարցի կազման խնդիրը				
	Փորձագիտական հարցում	Փորձագիտական խմբի ձևավորման սկզբունքները <<Ձնակույտի>> մեթոդ				
	Փորձագետների հարցման մեթոդները	Բանավեճ Համեմատական գնահատման մեթոդ Ուղեղների գրոհ Դելփյան տեխնիկա				
	Գնահատող հետազոտություններ	Ընդհանուր բնութագիր Գնահատման տեսակները Շահագրգիռ խմբերի տեսակները Գնահատող հետազոտության ընթացակարգը Գնահատման մեթոդներ Մոնիտորինգ				
	Ընտրանքը սոցիոլոգիայում	Ընդհանուր բնութագիր Տեսակները				
	Սոցիոլոգիական հետազոտություն	Սոցիոլոգիական հետազոտության ծրագիր, պլան Սոց.հետազոտության տեսակները				

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[13]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	Համակարգիչ, պրոյեկտոր
Համակարգչային ծրագրեր	SPSS
Այլ	

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[14]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ստուգում և գնահատում կիսամյակի ավարտին՝ առավելագույնը 40 միավոր,

[13] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

[14] «Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր։

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով։

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Սոցիոլոգիայի ձևավորման հիմքերը։
2. Սոցիոլոգիական գիտության կառուցվածքը։
3. Սոցիոլոգիայի ուսումնասիրման օբյեկտն, առարկան, մեթոդները։
4. Սոցիոլոգիական հետազոտության մեթոդները։
5. Սոցիոլոգիան հասարակագիտական համակարգում։
6. Մակրոսոցիոլոգիական տեսություններ։
7. Միկրոսոցիոլոգիա։
8. Սոցիալականացում։
9. Սոցիալականացման հիմնական տեսակները։
10. Առաջնային սոցիալականացումը մեկնաբանող մոտեցումներ. անհատը, որպես սոցիալականացման արդյունք ըստ Կուլիի և Միդի։
11. Սոցիալականացման դերը մտածողության զարգացման գործում ըստ Պյաժեի։
12. Բարոյական զարգացման խնդիրը սոցիալականացման ընթացքում ըստ Կոլբերգի։
13. Սեռական զարգացման որոշիչ դերը սոցիալականացման պրոցեսում ըստ Ֆրեյդի։
14. Սոցիալականացման հիմնական ագենտները։
15. Սոցիալական դեր և սոցիալական ստատուս։
16. Սոցիալական խմբեր. հիմնական տեսակները։
17. Սոցիալական վերահսկողության տեսակները, շեղվող վարք։
18. Սոցիալական կազմակերպություններ. հիմնական տեսակները։
19. Սոցիալական ինստիտուտներ. տեսակները։
20. Ընտանիքը որպես սոցիալական խումբ և ինստիտուտ. տեսակները, գործառույթները։
21. Ընտանիքը մեկնաբանող մոտեցումներ։
22. Սոցիալական ստրատիֆիկացիա։
23. Սոցիալական անհավասարություն. տեսակները։
24. Չափանիշների ընտրության խնդիրը ստրատիֆիկացիոն դիրքերի որոշման գործում։
25. Սոցիալական մոբիլություն. տեսակները։
26. Ստրատիֆիկացիոն համակարգեր. տեսակները։
27. Սոցիալական ստրատիֆիկացիան մեկնաբանող դասական մոտեցումներ։

14.4. Գնահատման չափանիշները[15].

- Տեսական գիտելիքները

[15] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

Հասարակության որպես համակարգ հիմնական տարրերի, դրանց միջև փոխկախվածության գործընթացների և վերահսկողության մեխանիզմների, , սոցիոլոգիական տեսությունների և հասարակության ուսումնասիրման մեթոդական հիմքների վերաբերյալ գիտելիքների առկայություն:

- Սեմինար պարապմունքները

<u>Նյութի քննարկման ժամանակ</u>

- Հանձնարարված նյութի լիարժեք տիրապետում, վերջինիս վերածումը սեփական գիտելիքի. 15 միավոր
- Հարցադրումներ ընթացիկ թեմայի շուրջ(խրախուսվում է). 2 միավոր
- Լիարժեք պատասխաններ դասախոսի և համակուրսեցիների հարցերին(դասախոսի վերահսկողությամբ) ընթացիկ թեմայի շուրջ. 3 միավոր
- Ինքնուրույն աշխատանքը

- Ինքնուրույն աշխատանքը

Լսարանային ներկայացման դեպքում.

- Ընտրված թեմայի ներկայացում լսարանին ըստ ներքովիշյալ պահանջների և սահմանափակ ժամանակի ընթացքում (10-15ր.)**16 միավոր**, որից

<u>Ներկայացման առջև դրվող պահանջներ</u>

<u>Հիմնախնդրի ներկայացման դեպքում.(առաջին ինքնուրույն)</u>

- Լսարանի ծանոթացում հիմնախնդրի առանցքային հասկացությունների քարտեզին(3-5ր.) 5 միավոր
- Հիմնախնդրի տարածվածության հիմնավորում վիճակագրական տվյալների հիման վրա(2-3ր.)3 միավոր
- Մեր հասարակությունում հիմնախնդրի գիտակցման քննություն (հիմնավորված սեփական կարծիքը խրախուսվում է)(2-3ր.) 3 միավոր
- Հիմնախնդրի պատճառահետևանքային շղթայի դիտարկում(3-5ր.) 5 միավոր

<u>Հետազոտության մեթոդի ներկայացման դեպքում. (երկրորդ ինքնուրույն)</u>

- Մեթոդի կիրառելիության դաշտի քննություն(2-3ր.) 3 միավոր
- Տեսակների հակիրճ պարզաբանում (3-5ր.) 5 միավոր
- Հիմնական գործիքի կազմման տրամաբանության ներկայացում(3-5ր.) 5 միավոր
- Տվյալ մեթոդի կիրառման հայտնի փորձի ներկայացում (2-3ր.) 3 միավոր

- Լիարժեք պատասխաններ դասախոսի և համակուրսեցիների հարցերին(դասախոսիվերահսկողությամբ) **4 միավոր**

Ռեֆերատային կարգով ներկայացնելու դեպքում(7-10 էջիսահմաններում).

- Պլանի առկայություն (դասախոսի հետ համաձայնեցրած կարգով). 2 միավոր
- Ներածություն՝ ռեֆերատի նպատակի և խնդիրների պարզաբանմամբ. 3 միավոր
- Ընդհանուր մաս՝ պլանի ենթահարցերի համառոտ պարզաբանում: Յուրաքանչյուր ենթահարցից հետո եզրակացության առկայություն: Հղումները պարտադիր են: 12 միավոր
- Ամփոփում, այն է՝ ընդհանուր եզրակացություն թեմայի շուրջ՝ էական կողմերի ընդգծմամբ.3 միավոր

Շնորհանդեսի տեսքով ներկայացնելու դեպքում.(20-35տեսապատկեր)

Տե՛ս լսարանային ներկայացման առջև դրվող պահանջները և գնահատման չափանիշները.

Ուսանողը նախօրոք պետք է տեղյակ պահի դասախոսին շնորհանդեսի տեսքով ինքնուրույն աշխատանքը ներկայացնելու մասին՝ լսարանն անհրաժեշտ նյութատեխնիկական սարքավորումներով ապահովելու համար:

- ✓ Խրախուսվում են հատկապես վերլուծելու, սինթեզելու,կազմակերպելու, պլանավորելու, քննադատության, տեղեկատվության կառավարման, նոր տեղեկատվությունը համապատասխան համատեքստում ընկալելու, մեկնաբանելու բազմաձեւության, բազմամշակութայնության ընդունման, նո գաղափարներ առաջադրելու, յուրացված գիտելիքը տրամաբանորեն եւ հետեւողականորեն ներկայացնելու, առարկայի մեթոդները եւ տեխնոլոգիաները ճիշտ օգտագործելու, տվյալ առարկայական ոլորտում հետազոտությունների արդյունքները գնահատելու, նոր գաղափարներ առաջ քաշելու որակի մասին հոգածության կարողությունները:

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ 023102.00.6 Օտար լեզու և գրականություն, 011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն, 031301.00.6 Հոգեբանություն, 041301.00.6 Կառավարում, 042101.00.6 Իրավագիտություն, 053101.00.6 Քիմիա, 61101.00.6 Ինֆորմատիկա (համակարգչային գիտություն)

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.05.6 Մաթեմատիկա, 061101.00.6 Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա, 011401.01.6 Կենսաբանություն, 053101.02.6 Դեղագործական քիմիա, 031301.01.6 Հոգեբանություն, 042101.01.6 Իրավագիտություն, 041301.01.6 Կառավարում /ըստ ոլորտի/, 011401.09.6 ֆիզ.դաստիարակություն և սպորտային մարզումներ

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **Բակալավր**

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Հեռակա ուսուցման համակարգ

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ՄՀ/բ-058 - Կ/դ Սոցիոլոգիա</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">2 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">2-րդ տարի,1-ին կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">8</td><td>Դասախոսություն</td><td>4</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td>4</td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">52</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">60</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Քննություն, ընթացիկ քննություն, <u>ստուգարք</u></td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Ուսանողների մոտ գիտելիքներ ձևավորել սոցիոլոգիայի պատմական անհրաժեշտության, հասարակության ուսումնասիրության համար ունեցած դերի, սոցիոլոգիական աշխարհայացքի բազմազանության և բազմաձևության մասին:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք - Հասարակության՝ իբրև համակարգի, դրա հիմնական տարրերի, դրանց միջև փոխկախվածության գործընթացների և վերահսկողության մեխանիզմների իմացություն:
Հմտություն - Ըստ ուսումնասիրման ոլորտի սոցիոլոգիական միկրո, միջին և մակրո տեսությունների տարբերակում, հետազոտության առարկայով պայմանավորված՝ հետազոտության մեթոդների ընտրություն:
Կարողունակություն -Հասարակության վերահսկողության մեխանիզմների, ստրատիֆիկացիոն համակարգի վերլուծություն:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի բովանդակությունը</td><td colspan="4">Թեմա 1 Սոցիոլոգիայի ձևավորման նախադրյալները. պատմական ակնարկ:ՈՒսումնասիրության օբյեկտը, առարկան, ֆունկցիաները, կապն այլ գիտությունների հետ: Հասարակության կառուցվածքային տարրերը.անհատ, խումբ</td></tr>
</table>

	(տեսակները), կազմակերպություն, ինստիտուտ: Թեմա 2 Հասարակության վերահսկողության մեխանիզմներ. մշակույթ և սոցիալականացում: Սոցիալական ստրատիֆիկացիա:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատման մեթոդները. Խմբային աշխատանք, անհատական ներկայացումներ, բանավեճ, հարց ու պատասխան, հարցախույզ: Գնահատման չափանիշները Ուսանողի գիտելիքը՝ ● Սոցիոլոգիայի առաջացման պատմական անհրաժեշտության, վերջինիս ուսումնասիրման օբյեկտի, առարկայի, գործառույթների, հիմնականխնդիրների, սոցիոլոգիական գիտելիքի բազմամակարդակ կառուցվածքի վերաբերյալ, ● հասարակության պատմական տիպերի, զարգացման օրինաչափությունների, հիմնական ընդհանրությունների եւ տարբերությունների, համակարգային մոտեցման, հասարակության՝իբրեւ համակարգի՝բազմամակարդակ կառուցվածքում գործառնող եւ փոխկախված տարրերի (անհատը՝սոցիալական գործողություն կատարելու տեսանկյունից, խմբեր, կազմակերպություններ, ինստիտուտներ) վերաբերյալ, ● հասարակության վերահսկողության մեխանիզմների, դրանց փոխպայմանավորվածության վերաբերյալ, ● հասարակության ստրատիֆիկացիոն կառուցվածքի (շերտավորման), այն մեկնաբանող մոտեցումների, հիմնական շերտերի բնութագրի, մոբիլության, վերջինիս տեսակների, ըստ մոբիլության «բացե եւ «փակե հասարակությունների մեկնաբանման վերաբերյալ Սոցիոլոգիական հետազոտության առանձնահատկությունների վերաբերյալ:
Գրականություն	Պարտադիր 1. Կրավչենկո «Սոցիոլոգիաե Եր.2004 2. Մկրտչյան Ե.Ռ.,Բալայան Ն.Մ.,Սոցիոլոգիա, Երևան 2002 3. Социология, Учебник для студентов вузов, Батурин В.К., 2012 4. Giddens, Anthony, Duneier, Mitchell, Applebaum, Richard. 2007. Introduction to Sociology. Sixth Edition. New York: W.W. Norton and

	Company. Chapter Լրացուցիչ 1. Социология, Волков Ю.Е., 2012 2. История теоретической социологии, Предыстория социологии, Учебное пособие для вузов, Давыдов Ю.Н., 2010 3. Социология, Курс лекций, Акимова И.А., Багдасарьян Н.Г., 2010 4. Steven Loyal ‗‘The Sociology of Anthony Giddens‘‘, 2003